

Lokale schouders voor mondiale uitdagingen

Leidraad voor lokale besturen om gericht bij te dragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties

Waarover gaat dit?

De 'Sustainable Development Goals' of 'Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen' werden goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2015. Ze zijn de opvolgers van de Millenniumdoelstellingen, met dit fundamentele verschil dat ze niet meer uitgaan van de klassieke Noord-Zuid indeling. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen zijn universeel en gelden voor alle landen in de wereld.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen richten zich op overheden, bedrijven, universiteiten en wetenschappelijke instellingen, verenigingen en organisaties, en op de burgers, waar ook ter wereld. Voor steden, gemeenten en OCMW's, als eerstelijnsveroverheid, bieden de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen een interessant kader om vanuit het lokale beleid en de lokale praktijk het verband te leggen tussen lokaal en globaal. Zoeken naar oplossingen voor de klimaatveranderingen, zorgen voor een toegankelijke dienstverlening voor iedereen, samen met de burgers inzetten op de korte voedselketen... het zijn maar voorbeelden van hoe de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen kunnen vertaald worden naar het lokale niveau, ook in Vlaanderen. Bovendien bieden ze een uitgelezen kans om invulling te geven aan de opdracht van elke gemeente zoals vervat in artikel 2 van het Gemeentedecreet:

De gemeenten beogen om op het lokale niveau bij te dragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied. Overeenkomstig artikel 41

van de Grondwet zijn ze bevoegd voor de aangelegenheden van gemeentelijk belang voor de verwezenlijking waarvan ze alle initiatieven kunnen nemen.¹

Zo kunnen de lokale besturen, naast de andere overheden in België, hun bijdragen leveren aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. Op termijn zal België aan de Verenigde Naties moeten aantonen hoe dit globale kader in ons land werden ingevuld en geïmplementeerd.

Wat is het doel van deze leidraad?

Lokale besturen die interesse hebben om de bijdrage van hun organisatie aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in het licht te zetten, kunnen zich laten inspireren of leiden door de verschillende stappen beschreven in deze leidraad.

De leidraad ondersteunt daarmee de Vlaamse steden en gemeenten om hun lokale initiatieven te expliciteren in het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Voor wie is deze leidraad?

Schepenen en ambtenaren van lokale besturen kunnen de leidraad volgen of er inspiratie uit halen. Adviesraden kunnen deze leidraad gebruiken om hun verantwoordelijke schepenen en/of ambtenaren te informeren, inspireren of aan te zetten om na te denken over de rol van de eigen gemeente in de internationale agenda van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

¹ De VVSG-publicatie "Lokale schouders voor mondiale uitdagingen. Een lokale vertaling van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen" kan u

downloaden op de website van VVSG > Internationaal > Noord-Zuid > Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

De leidraad

De leidraad is een stappenplan. De verschillende stappen vertrekken vanuit de “ideale” situatie. Het is niet altijd mogelijk of nodig binnen de specifieke situatie van een stad of gemeente om deze stappen allemaal of zelfs chronologisch te volgen. Bekijk daarom wat mogelijk of relevant is binnen jouw context en **pas de stappen of chronologie aan naar eigen behoefte**.

Ter voorbereiding van deze leidraad is het aangeraden de publicatie “Lokale schouders voor mondiale uitdagingen – Een lokale vertaling van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen” ter hand te nemen. Daarin staan vele voorbeelden van hoe lokale besturen bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.²

De **eerste 9 stappen** van deze leidraad handelen over de interne organisatie van het

gemeente- of stadsbestuur. Het laatste punt beschrijft wat de gemeente kan doen om burgers, bedrijven, scholen en andere organisaties te informeren en sensibiliseren. Een lokaal bestuur kan dit ten alle tijden en bij iedere stap opnemen.

Het plaatsen van deze internationale agenda op de gemeentelijke agenda zal in veel gevallen vooral op gang worden getrokken door de mondiale/Noord-Zuid ambtenaar of dito dienst, door de duurzaamheids- en/of milieuambtenaar, of onder impuls van de adviesraad. **Zij kunnen de ‘motor’ zijn om het hele proces kenbaar te maken binnen de gemeente, zowel intern als extern.** Vanwege het transversale karakter van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen is het belangrijk dat er zoveel mogelijk diensten en adviesraden bij betrokken worden.

Overzicht van de stappen:

- 1 Eerste analyse
  - 2 Bespreking met de betrokken schepen(en)
  - 3 Draagvlak bij het college
  - 4 Draagvlak bij de adviesraden
  - 5 Intern informeren en sensibiliseren bij administratie
  - 6 Interne werkgroep oprichten
  - 7 Verfijnd analyseren
  - 8 Voorstel van aanvullende acties tot oktober 2018 (gemeenteraadsverkiezingen)
  - 9 2030 in het vizier
- Extern: draagvlak creëren bij de bevolking**

² De VVSG-publicatie “Lokale schouders voor mondiale uitdagingen. Een lokale vertaling van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen” kan u downloaden via

<http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Documents/Publicatie%20lokale%20schouders%20voor%20mondiale%20uitdagingen.pdf>

1 Eerste analyse

Wat?	Een eerste analyse van hoe de eigen stad of gemeente, via de huidige BBC, bijdraagt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.
Waarom?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Een eerste zicht krijgen op hoe de eigen gemeente al bijdraagt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. ✓ Argumentatie opbouwen voor de belangrijke bijdrage van de gemeente aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.
Wie?	Mondiale/Noord-Zuid ambtenaar analyseert, samen met geïnteresseerde collega's (duurzaamheidsambtenaar, milieuambtenaar, sociale dienst, dienst welzijn ...) en met de adviesraad (en andere betrokken burgers/groepen bij het lokaal mondiaal beleid)
Hoe?	Het volledige BBC-meerjarenplan ter hand nemen en aanduiden met fluo-stift welke beleidsdoelstellingen en acties bijdragen aan welke duurzame ontwikkelingsdoelstelling(en).

2 Bespreking met de betrokken schepen(en)

Wat?	Een overleg met de betrokken schepen(en) (mondiaal/Noord-Zuid beleid, duurzaamheid, milieu, sociale zaken, welzijn...) over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, het belang van de bijdrage van lokale besturen, en de huidige bijdrage van de eigen gemeente aan de hand van de eerste analyse.
Waarom?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Inzicht geven in de belangrijke rol en actuele bijdrage van de eigen stad of gemeente aan de realisatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. ✓ Goedkeuring en draagvlak krijgen voor verdere stappen. ✓ De verdere opbouw van het politiek draagvlak voorbereiden: schepen(en) met argumentatie 'wapenen' voor ondersteuning van voltallig college.
Wie?	De mondiale/Noord-Zuid ambtenaar met de betrokken ambtenaren voor duurzaamheid, milieu, sociale zaken, welzijn, ... en eventueel de voorzitter van de adviesraad. De respectieve schepen(en) mondiaal/Noord-Zuid beleid, duurzaamheid, milieu, sociale zaken, welzijn, ...
Hoe?	Overleg

3 Draagvlak bij het college bekomen

Wat?	Het voltallige college en de gemeenteraad worden geïnformeerd over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en bewust gemaakt over de belangrijke rol
-------------	--

	en huidige (en te expliciteren toekomstige) bijdrage aan de realisatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.
Waarom?	Het college geeft het mandaat om verder te gaan met de analyse en explicitering van de eigen bijdrage aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.
Wie?	Respectieve schepen(en) (mondiaal/Noord-Zuid beleid, duurzaamheid, milieu, sociale zaken, welzijn, ...) met eventuele hulp van betrokken ambtenaren; Het schepencollege / gemeenteraad
Hoe?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informeren & sensibiliseren via infosessie (door de betrokken schepen, ambtenaar, expert, VVSG of andere), via brochure VVSG³, via een presentatie van de eerste analyse, ... ✓ Het college geeft verdere goedkeuring door de engagementsverklaring te ondertekenen⁴, door het mandaat te geven aan de administratie voor verder werk, ...

4 Draagvlak bij de adviesraden verkrijgen

Wat?	Diverse adviesraden informeren en bewustmaken over de belangrijke rol en bijdrage van de eigen gemeente aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. Bovendien kan de eerste stap of het initiatief ook komen vanuit één of meerdere adviesraden. Hun initiatieven moeten worden ondersteund om een groter politiek draagvlak te bekomen bij het lokale bestuur (vb. advies aan college helpen verwezenlijken).
Waarom?	Langs diverse kanalen het politieke draagvlak vergroten
Wie?	Respectieve ambtenaren en hun adviesraden
Hoe?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informeren, sensibiliseren via infosessies, spelmethodiek⁵, debat, ... ✓ Ondersteunen in hun advies aan het college

5 Intern informeren en sensibiliseren bij administratie

Wat?	Het managementteam en andere personeelsleden uit diverse beleidsdomeinen informeren over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en bewustmaken over de belangrijke (huidige en toekomstige) bijdrage van de eigen gemeente en het eigen beleidsdomein.
Waarom?	Draagvlak creëren binnen de administratie en alle beleidsdomeinen

³ De VVSG-publicatie "Lokale schouders voor mondiale uitdagingen. Een lokale vertaling van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen" kan u downloaden op de [website van VVSG](#) > Internationaal > Noord-Zuid > Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

⁴ De engagementsverklaring kan u downloaden op de website van VVSG (zie vorige voetnoot).

⁵ De spelmethodiek kan u downloaden op de website van VVSG (zie vorige voetnoot).

Wie?	Mondiale/Noord-Zuid ambtenaar, duurzaamheids- (of milieu)ambtenaar, ambtenaar voor welzijn, sociale zaken, ... evt. de respectieve adviesraden
Hoe?	Spelmethodiek ⁶ , lunchcauserie, infosessie, VVSG-brochure met voorbeelden ⁷ , posters in de gebouwen van het gemeentebestuur, interne nieuwsbrief, als agendapunt op een vergadering van het managementteam, via individueel overleg met de gemeentesecretaris en collega's per dienst of beleidsdomein, ...

6 Interne werkgroep oprichten

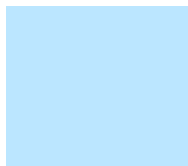
Wat?	Interne werkgroep uitbreiden of oprichten met geïnteresseerde collega's (schepenen/ambtenaren), vb. duurzaamheid, milieu, ruimtelijke ordening, gezondheid, sociale zaken, welzijn, ...
Waarom?	Een groter draagvlak bekomen binnen de organisatie van het gemeentebestuur om in volgende stappen gericht bij te dragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.
Wie?	Mondiale/Noord-Zuid ambtenaar (en reeds betrokken collega's)
Hoe?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Goedkeuring gemeentesecretaris en managementteam krijgen ✓ Via oproep in interne nieuwsbrief, collega's aanspreken, via stimulansen van het managementteam, tijdens interne infomomenten over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (zie vorige stap), ...

7 Verfijnd analyseren

Wat?	Een grondigere analyse maken van wat de gemeente nu al doet en van wat ze nog meer kan doen wat betreft de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen door de link te maken met de huidige BBC en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.
Waarom?	De eerste analyse verfijnen om collega's beter te betrekken en om een grondig zicht te hebben op de (huidige) bijdrage van de gemeente voor elk beleidsdomein.
Wie?	Interne werkgroep zet in gang, collega's van de andere diensten en adviesraden nemen deel, managementteam kijkt finale versie na.
Hoe?	Neem opnieuw de huidige BBC-meerjarenplanning onder de loep, in samenspraak met het diensthoofd van elke dienst, en de collega's: <ul style="list-style-type: none"> - Elk lid van de interne werkgroep leidt de analyse binnen zijn eigen dienst (en eventueel een andere dienst) om in detail samen een zicht te krijgen op wat de dienst / het beleidsdomein al bijdraagt en wat deze nog kan bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

⁶ De spelmethodiek om te informeren over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen binnen de eigen stad of gemeente is te downloaden op de [website van de VVSG](#) > Internationaal > Noord-Zuid > Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

⁷ Idem te downloaden op bovenstaande webpagina.

- De respectieve dienst en schepen bespreken deze analyse met hun adviesraad voor een eventuele aanvulling of bijsturing.
- Interne werkgroep brengt alles bij mekaar
- Managementteam bespreekt de finale versie.

8 Voorstel van aanvullende acties tot oktober 2018 (gemeenteraadsverkiezingen)

Wat?	De gemeente bepaalt aanvullende acties vanuit de analyse over wat ze nog kan of wil doen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. De analyse en deze voorstellen worden voorgelegd aan het college om goedkeuring te verwerven.
Waarom?	De eigen bijdrage van de gemeente aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen tot 2018 expliciteren, zodat ook lokale politici deze bijdrage kunnen gebruiken in hun communicatie en werk.
Wie?	Interne werkgroep, managementteam, schepenen, diensten, adviesraden
Hoe?	Na de grondige analyse (al dan niet in dezelfde sessie) maakt hetzelfde groepje per dienst of beleidsdomein (indien mogelijk ook met de respectieve schepen en in een consultatie met de adviesraad) het voorstel van mogelijke aanvullende acties voor het eigen beleidsdomein. Alles wordt samengebracht door de interne werkgroep (met steun van het managementteam) en voorbereid voor de voorstelling op het college. Na (eventuele) bekrachtiging bewaken het MAT en het schepencollege de uitvoering en opvolging.

9 2030 in het vizier

Wat?	De gemeentelijke diensten en adviesraden doen beleidsvoorbereidend werk naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen (in 2018 en 2024) om ook de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in een nieuwe beleidsperiode (2019 en 2025) mee op te nemen.
Waarom?	✓ Een voorstel doen om het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in de volgende beleidsperiode mee te nemen in het gemeentelijk beleid.
Wie?	Interne werkgroep, managementteam, schepenen, diensten, adviesraden
Hoe?	De diensten, adviesraden en schepenen per beleidsdomein (en met verschillende beleidsdomeinen samen) overleggen naar aanleiding van nieuwe verkiezingen (in 2018 en 2024) om een voorstel uit te werken voor de nieuwe beleidsperiode opdat de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in het vizier van het gemeentelijk beleid blijven.

Extern: draagvlak creëren bij de bevolking

Het gaat hier niet over een volgende stap in deze leidraad. Een lokaal bestuur kan daarentegen doorlopend inzetten op het creëren van een draagvlak bij zijn burgers.

Wat?	Informereren en sensibiliseren van diverse doelgroepen (individuele burgers, bedrijven, scholen, verenigingen...) over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. De doelgroepen bewust maken van hun rol in de bijdrage aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, hoe zij er momenteel al aan bijdragen en wat zij nog meer kunnen doen om de doelstellingen te realiseren
Waarom?	Draagvlak bij de burger creëren om, samen met de gemeente, bij te dragen aan Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen
Wie?	Geïnteresseerde ambtenaren en adviesraden die naar hun respectieve doelgroepen communiceren over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen
Hoe?	Infoblad, infosessies, lezingen, debatten, via wijkcomités, gerichte subsidies met info over Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, ...

Ondersteunende informatie

VVSG ontwikkelde een aantal documenten voor lokale besturen om te werken met de Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- ❖ Engagementsverklaring voor lokale besturen
- ❖ Publicatie '[Lokale schouders voor mondiale uitdagingen. Een lokale vertaling van de duurzame ontwikkelingsdoelen](#)'.
- ❖ Spelmethodiek om bestuursleden, ambtenaren, adviesraden en anderen interactief te begeleiden in een analyse van hoe de eigen gemeente bijdraagt en kan bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.
- ❖ Leidraad voor lokale besturen om gericht bij te dragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Je kan deze allemaal vinden op de webpagina <http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Pages/De-duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen.aspx>.

Verdere toelichting en ondersteuning kan u steeds krijgen bij de VVSG-dienst Internationaal: internationaal@vvsg.be.

Ook het team [Lokaal Mondiaal Beleid van 11.11.11](#). (dat de adviesraden en het middenveld betrokken bij mondiaal beleid ondersteunt) biedt informatie en begeleiding.